

ASSIGNATURA: *Escatologia*
CODI: GSE05
CURS: B
NÚM. CRÈDITS ECTS: 4
PROFESSORS: Dr. Joan Ordi

1. DESCRIPCIÓ GENÈRICA DE L'ASSIGNATURA

L'assignatura presentarà la concepció cristiana de l'existència sota el signe de l'esperança. La revelació bíblica dóna testimoni de la realització, en la història, del pla salvífic universal de Déu. La creació, la redempció, l'encarnació del Fill de Déu, el seu misteri pasqual, la parusia i la consumació de la història i del cosmos constitueixen realitats i categories nuclears d'aquest pla salvífic. Des d'aquesta òptica, l'escatologia culmina la protologia, és el desplegament de la cristologia i porta a consumació l'antropologia. L'assignatura aglutina, doncs, i sintetitza els tractats teològics fonamentals. El mot grec *éschaton* obre l'espai al llenguatge de la plenitud i a la reflexió teològica sobre el sentit definitiu de la vida. Déu mateix ha adreçat a la humanitat una paraula de promesa que il·lumina tot l'arc de l'existència i aclareix el sentit del cosmos. L'escatologia ens invita a acollir, amb l'esperança de la fe, l'Amor de Déu en Crist, que és més fort que tot allò que ens limita i deshumanitza.

2. TEMARI

L'assignatura consta de 10 sessions, en cada una de les quals es treballarà un tema, d'acord amb el programa següent:

- Tema 1: Delimitació de l'escatologia cristiana
- Tema 2: Trets de l'escatologia de l'Antic Testament
- Tema 3: L'*éschaton* revelat en el Nou Testament
- Tema 4: La resurrecció dels morts
- Tema 5: La parusia i el judici final
- Tema 6: La vida eterna
- Tema 7: La mort eterna
- Tema 8: El purgatori
- Tema 9: El problema de l'estat intermedi
- Tema 10: Reflexions sobre la dimensió escatològica de la fe

3. METODOLOGIA

Cada sessió estarà dividida en dues parts: a la primera, el professor exposarà els continguts essencials del tema; a la segona, els mateixos/es alumnes faran una síntesi d'un article o capítol, lliurat la setmana anterior, i comentaran amb el professor el sentit, la interpretació i la relació del text amb l'experiència cristiana de Déu i del proïsme.

Per la primera part de cada sessió, que és expositiva, es requereix bona capacitat d'anàlisi i de comprensió, domini de la tècnica de prendre apunts i facilitat per relacionar idees. Per la segona part, que és participativa, es demana una bona capacitat de síntesi i exposició de textos, disponibilitat a confrontar parers en grup i implicació personal.

4. BIBLIOGRAFIA

S'indiquen obres essencials de referència i obres de consulta.

a) Textos

- Alviar, Juan José, *Escatología*, Pamplona: Eunsa, 2004.
- Benet XVI, *Salvats en esperança (Spe salvi)*, Barcelona: Claret, 2007.
- Bianchi, Enzo, *El Apocalipsis*, Salamanca: Sígueme, 2008.
- Blanco, Carlos, *El pensamiento de la apocalíptica judía*, Madrid: Trotta, 2013.
- Boff, Leonardo, *Vida més enllà de la mort*, Barcelona: Claret, 2004.
- Burdin, Leon, *Decir la muerte. Palabras para vivirla*, Barcelona: Claret, 2001.
- Canobbio, Giacomo, *Sobre el alma*, Salamanca: Sígueme, 2010.
- Gesché, Adolphe, *El destino*, Salamanca: Sígueme, 2007.
- Gil i Ribas, Josep, *Escatología cristiana*, Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya, 1994.
- González de Cardedal, Olegario, *Madre y muerte*, Salamanca: Sígueme, 2^a1993.
- Illanes, José Luis, *Cristo, esperanza del mundo*, Madrid: Rialp, 2011.
- Kehl, Medard, *Escatología*, Salamanca: Sígueme, 1992.
- Moltmann, Jürgen, *Teología de la esperanza*, Salamanca: Sígueme, 2009.
- Ordi Fernández, Joan, «Esperança humana, esperança cristiana», a: *Revista Catalana de Teologia XXXV/2* (2010) 485-506.
- Pozo, Cándido, *Teología del más allá*, Madrid: BAC, 1999.
- Peake, Anthony, *¿Somos inmortales?*, Barcelona: Kairós, 2009.
- Rahner, Karl, *Sentido teológico de la muerte*, Barcelona: Herder, 2010.
- Ratzinger, Joseph, *Escatología*, Barcelona: Herder, 2007.
- Ruiz de la Peña, Juan Luis, *La pascua de la creación: escatología*, Madrid: BAC, 2000.
- Santiago del Cura, Elena i altres, *Les darrerries. Fi de la vida i fi del món*, Barcelona: Cruïlla, 2006.
- Sayés, José Antonio, *Escatología*, Madrid: Palabra, 2006.
- Stock, Klemens, *La última palabra es de Dios*, Madrid: San Pablo, 2005.
- Suárez, Federico, *Después de esta vida*, Madrid: Rialp, 2006.
- Von Balthasar, Hans Urs, *Escatología en nuestro tiempo*, Madrid: Encuentro, 2008.

b) Obres de consulta

- AA.DD., *Mysterium salutis*, vol. V: «La consumación escatológica».
- AA.DD., *Sacramentum Mundi*, veu «Escatología», Barcelona: Herder, 1976, vol. II, cc. 653-663; així com per altres conceptes teològics.
- La Santa Sede, *Catecismo de la Iglesia Católica*, primera part, segona secció, tercer capítol: «Creo en el Espíritu Santo». Se'l pot consultar electrònicament en castellà al web oficial: http://www.vatican.va/archive/catechism_sp/index_sp.html

5. AVALUACIÓ

L'assistència a classe és obligatòria i avaluable amb el 20% de la nota final, si no s'ha faltat a classe, de manera justificada, més de dues sessions. A part, l'alumnat s'ha d'implicar activament cada setmana i rellitzarà un treball sobre una lectura, que tindrà el pes d'un 40% de la nota final. El 40% restant s'avaluarà amb un examen escrit i objectiu sobre un dels 10 temes del programa, triat a l'atzar.